

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Évesi ára 10 k.
Félévesi 5 " "
Negyedévesi 2 " "
Egy hónapra 1 " "

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

100 szavas hirdetés naponta 5 k. Nagyobb tájékoztató és közérdeklődésre való híreknek külön megbeszélés után. Helyi hirdetéseknek külön megbeszélés után. Helyi hirdetéseknek külön megbeszélés után.

A „Kőoroszlán.”

A debreczeni „Emlékkert” azon műdarabjáról van szó, amely a debreczeni csatában — 1849. aug. 2-án — elesett honvédek emlékének megörökítésére készült; s habár — mint mondják — a vértanuhősök sírjára volt szánva; nem oda állították, hanem az „Emlékkert”-be; s ott is van azóta.

Miért állították ide és nem oda. Talán hogy a kert ez osztálya ne legyen „Emlékkert” emlék nélkül — hézagpótlónak? . . . nem kérdezzük; de hogy eltalálták helyét: bizonyítja az a fogyhatlan és hovatovább nevezkedő kegyelet, amelylyel reátekint városi lakos és idegen; s az az ifjuság, amely azt a műdarabot naponként szemléli; habár az — a «Debreczeni Ellenőr» szerint — „csak közönséges mészkő” és „még akkor is gyarló kivitelű munka, ha a luzerni szabadság szobor után van mintázva”, ahol «az a gyönyörű szobor, valamivel külön anyagból van alkotva» mint a «mi kőoroszlánunk».

Szentséges ihlet és művészi Geni! . . . Bocsd meg Koncz Ákos urnak azt a többszörös tévedést, amelyet az idézett néhány szóban a «Debreczeni Ellenőr» 73. sz. — összehalmozott a «Debreczen» 71. száma ellen, amidőn ő az »Emlékkertből« eltávolíttatni, Semper idem pedig azt akarja, hogy ott «maradjon a kőoroszlán».

Hát ha a debreczeni «Kőoroszlán» csakugyan a «híres luzerni Oroszlán» után

és «csak közönséges mészkőből utánzat» akkor is egy hallhatatlan mester — Thorwaldsen-től véve a magyar szobrász — ha jól emlékszünk Marsalko az ihletet: már maga a modellválasztás több megbecsülést érdemelne. A luzerni híres művet ugyanis — a mi kútfontk szerint — A horn szobrász — 1821. — 14 m. hosszú és 8 m. magas barlangba Thorwaldsen mintája után véste be; amiből azt is lehet következtetni, hogy ott sem az anyag, hanem az eszme és a kivitel adta meg a mű becsét, miként a mi kőoroszlánunknál sem azt a «gyarló mészkővet» tekintjük amelyből, — hanem azt a magasztos ténny, amelynek megörökítésére — s azt a mikéntet amelylyel készült. Mindezt pedig mi ebben mindaddig feltudtuk fedezni. Lehet, hogy nincs oly művészi érzésünk és látásunk, mint Koncz Ákos urnak, de — feltaláltuk, amit mi a miénk előnyére jóleső önzéssel követelünk is.

Mily különbség ugyanis a luzerni és a debreczeni kőoroszlán tárgya közl! . . . Amazt az 1792. aug. 10-én, a párisi Tuillériák védelmében elesett svájci gárdisták — voltaképpen királyi zsoldosok — emlékére vésték; azezt pedig az 1849. aug. 2-án, a «debreczeni csatában» tiszteres tulerő ellenében, önfeláldozó halálra kész — Magyar hazát, Magyar Szabadságot védő — ezért elesett harcsook emlékének szentelték.

A magasztos történet, az önfeláldo-

zás szent emlékezete, leborulni készlet minden szabad magyart ez emlékkő előtt! . . . Ez az oroszlán a hátába tört halálos lándzsával ott azon a szirttömegben, végmenedéken, hova meghallni vonult, összeroskadva a szabadság lobogójára, halál-fájdalmat oly hiven kifejező arcával: talán nem is oly kontáralkotás! ? Annyi bizonyos, hogy nekünk műértetleneknek magas, szent történetet tolmácsol, mit talán a kozmopolita geniknek megérteni lealázó volna, — de amit nekünk az a luzerni, — vagy a világon bármi szobrászmű meg nem magyaráz. Amit az beszél, azt értjük és érezzük mi mindnyájan s tudjuk mi az: «A hazáért, szabadságért» nem számlálva az ellenséget, hanem leszámolva az étellel — meghalni készen, oroszán bátorsággal, összeomló testtel védni takarni a szent jelvényt, vagy szemfedőként hagyva azt ránk borulni!

Ah tisztelt uram! az a »közönséges mészkőből« faragott oroszlán azt hirdeti nekünk haldoklása fájdalmas jelenetében; de ezt annak a főiskolai nemes ifjuságnak is, a melyről nem hiszszük, hanem tudjuk, hogy nem egy kőoroszlántól és mészkő-épitménytől tanul hazafiságot; hanem veleszületik az már mint magyarral s a szülői és iskolai hazafias nevelés csak fokozza azt. De engedje meg nekünk, ha azt is merjük feltenni, állítani, hogy az ilyen »közönsé-

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

A magyar nemzet a külföld előtt.

A »Debreczen« tárczaja.

Irtá: **Geöcze Sarolta.**

Lapjainkban elég sűrűn jelennek meg a külföldet járt magyarok tollából panaszok az iránt, hogy államiságunk a külföld előtt nem érvényesül, konzulatusaink magyarul nem tudnak s Magyarország csak mint Austria egy része szerepel s az ilyen közlemények nálunk mindig nagy elkeseredést okoznak; önzertünk s valljuk be: még inkább hiúságunkat sérti a mellőzés.

Talán meg fognak némelyek botránkozni azon, ha kijelentem, hogy én az e fajta sértések felett való felháborodásnak nem tulajdonítok több jelentőséget annál a büszkeség-nél, melyet egy-egy udvarias külföld ilyenforma nyilatkozata szokott kelteni bennünk: »Nincs párja a magyar bornak; vagy »elragadó a magyar vendégszeretet;» vagy »a magyar asszony a legszebb a világon».

Ez kevés politikai érzekre vall; de megvallo, engem más jelenségek döbentenek

meg: nem a magyar államiság háttérbe szorulása, hanem a külföldi rossz véleménye mirőlünk.

Lépten-nyomon tapasztalom, hogy a magyarnak künn rossz a híre; nem a német chauvinisták, de a higgadt, tisztességes, jóra való emberek előtt. Ezt nem a Schulverein okozza. Nem a szászok jajveszékése. Ez személyes tapasztalatok eredménye s ez az, ami gondolkozóba ejt.

Nemzeti tiszta hírnevünket kell helyre állítanunk a külföld előtt. De hogy ezt megteheszük, szükséges szembe néznünk a váddal s amennyiben az talál, beismerünk a hibát és tennünk róla.

Nos, a vád három rendbeli: barbárok vagyunk s azzsiaiak állapotaink; megbízhatatlan a kereskedelmünk és romlottak erkölcesaink.

Sulyos vadak, kétségkívül és fájdalmasan érinthetnek. Am az ily bajoknál a pusztá felháborodás nem segít; nem segít egyéb, mint a komoly vizsgálat és a gyökeres orvoslás.

Tehát első vád az, hogy barbárok vagyunk magunk s állapotaink »maradottak. Az első ellen védekezni sem jut eszébe annak, aki a magyar utas viselkedését furdóhelyen, vagy vendéglőben megfigyelte. — Az angol

utast sokat gúnyolják, nálunk is. De tény az, hogy utközben vagy vendéglőben semmiféle nemzetbeli utas olyan kifogástalanul nem viselkedik, mint az angol.

Nyugodtan jó-megy; másnak terhére nincs; külső megjelenése mindig tökéletesen korrekt; társalgása halk, diszkrét; szokásai-val más meg nem botránkoztat soha; a fizetésben pontos és nem kötekedő. A franciával megesik, hogy szeles, csacsogó; a német többnyire darabos.

De a magyar: Lärmásan jön, lármásan megy; étkezése még igenis messze van attól a mértéktől, amit a mai nemzetközi illem megállapított; vegre is, az illendőség mindég relativ. Ha pl. Mokány Berzi a kongo négerek közt fogja marokra a libacombot és eszi kézzel a főzeléket, vagy köp a sarokba — azért még mindig ő lesz a társaság legilledelemtudóbb tagja; sőt lehet, hogy a köpölada vagy a kés-villa használataért, mint finnyaskodót, még ki is nevetik.

A baj az, hogy a kontinens table d'hôte-jainál nem kongo négerek ülnek s így Mokány Berzi az ő illemtudásával közmegebotránkozást kelt. Jó szerencse, hogy a német sógor meg a bolond anglus a Mokány Berzi tréfákat meg nem érti, melyeket az a jelenlevők rovasára megereszt.

ges mészkőből faragott szobor látása, melybe azonban a művész lelket öntött — állandó öröklángolásban tartja azt a honszerelmets amikor jöttükben-mentükben ráesik tekintetük mint a Memnon-szobor a nap-sugártól mindannyiszor megrezeg, hangot ad szívökben!

Azért csak ott hadd »maradjon a kőoroszlán.« Igen! A magyar önszívében hordja az óltárt, a melyen imádja a »Szabadság Istenét; de ezen az óltáron a szenttűz, a mult dicső tetteinek emlékeiből nyeri táplálékát, örök lángolását, még ha azok az emlékek »csak közönséges mészkőből« vannak is vésvé.

Mi jelentősége és érdeme is volna a képző művészetnek? Az anyag, ha Kárrarai márvány lenne is csak anyag marad; a művész lelkéből származó eszme, a mit abba lehel, a történet a mit abban jelenít s ezek hatása a nemzedékre azok: amik a műalkotásnak becsét adnak. S nekünk az a kőoroszlán? az 1849. Aug. 2-iki történet emlékéit beszél.

Talán ezért hagyták ott az »Emlékert«-ben azt a szobrot, hogy hadd beszéljen mindig fájó, síró vonásokat az elbukott szabadságról — éppen legközelebbül a főiskolai nemes ifjuságnak a jövő nemzedék magyának; s haldokolva is ráborulva a megtépett szent jelvényre mondja nekik: »Szent sereg« azt, az ellenség életökben sohase vegye el tőletek!

Azért csak ott hadd »maradjon az a kőoroszlán« ahol van, s oda járuljon hozzá minden évben Márcz. 15-én a szabadság öröm — Aug. 2-án a hős önfeláldozás gyásznapján a kegyeletlen ifjuság és városi ünneplő közönség.

Vannak kivétel-ek és azoknak tisztelet. De tény az, hogy a magyar utas külföldön ritkán szerez becsületet a magyar névnek. Többnyire nyers, bárdolatlan és illetlen. A mellett követelő és elhetetlen. Hordár nélkül nem boldogul; holott külföldön még az urinó is maga hordja a podgyaszát. Elhetetlenség számba menne, ha másra szorulna. Reszben ez az oka, hogy a magyar ember drágán és rosszul utazik; az utazásnak csak kellemetlenségeit éri: rossz az étel, agy, komisz a kiszolgálás. Körülbelül ezt a benyomást hozza haza s máskor nem igen kívánczik — ki-felé. Nagyobb baj ennél az, hogy a külföldi utas, ha Magyarországon jár, komolyabb okot talál a panasza. Ott van mindjárt a köz-üzetség, jobban mondva köztisztatlanság, a mit az idegen, a mint a magyar vasuti kocsiba lép, észrevesz.

Részletezni nem akarok. A ki ismeri a viszonyokat itthon és a külföldön, megérti ugyanis. Azután ott van a vendéglősök zsarolása, kik visszaelnek azzal, hogy az utas a mi pénzünkkel banni nem tud s megtorlásért nem tud kihez fordulni.

A zsarolásnak országos hírűvé vált példáját egy vidéki vendéglős szolgáltatja, ki Albrecht főhercegnek pár napi ott időzéseért néhány ezer forint számlát mutatott be. A főherceg szó nélkül kifizette, de az a vendéglős meg volt öltve, mert attól fogva katonatiszt a lábát vendéglőjébe be nem tette. Az idegen utasnak ilyen megtorlások nem állnak módjában. Fizet, mert kénytelen vele; de a zsarolást nem felejt el s az ország rovására írja. Azután ott van a hatóságok ügyetlenkedése. Ha szükség volna közbelépésükre, gyámoltalanokdnak, mint az aradi nevelőnő

Nem kell ebből azt következtetni, hogy hát Debreczen városában nemis kell több szobor s ne jelölje éppen a honvédsírt méltó emlékkő. De azt se erőltesse ki senki is, hogy Debreczen város hatósága szoboremelési nemes megmozdulást célzatosan félremagyarázza az, aki a kőoroszlánnak mostani helyén hagyásáért buzog, s ha ennek a kiköltöztetése ellen valaki szót emel s tévedésnek minősíti, az már rozszakaratot, vagy a mostanában nagyon hangzatosá lett hyperlőyalitást feltételezi minden árcn.

Legyen Szabadság szobor. Ennek azonban nem okvetlenül a kőoroszlán helyére. — sőt éppen nem is oda kell állítatnia. Ki van annak már helye, Debreczen országos értékű 1849-iki története által jelölve: a városház előtti »Szabadságtér«-en.

Legyen emlékoszlop az 1849 Aug. 2-án elesett hősök sirja felett is, olcsóbb vagy drágább anyagból, kisebb vagy nagyobb művészettel, obelisz vagy piramis alakban faragva? . . . a fő az, hogy egy ilyen emlékoszloppal el legyen érve a czél, ami szerintünk az, hogy azon csata hőseinek az elhullott vértanuknak nevei — amennyire tudhatók — be legyenek vésvé bele s ezáltal legyen az történeti kökönyv; miként az egyiptomi obeliszkek hieroglifjék által szintén történet-írási oszlopok voltak.

Ne bántásotok azt a kőoroszlánt. Talán szétbontása és a honvédsírhoz kiszállítás elrombolásával járna, a mikor megtalálna szólni az Aesopus haldokló oroszlánja utolsó szavaival: »te . . . bis videor mori.« Itt gondozzátok a szobrot ahol van, amott meg a hon-

esetében; ha nincs rá szükség, tul lőnek a czélon es Wygandotkat fognak. Egy-egy ilyen baklővés mennyire árt az ország hírenek — azt gondolja el ki ki.

Az üzletemberek megbízhatatlanságáról szinte felesleges szólnom: Sajnos, ismerjük azt magunk is eléggé. Mindennapi dolog, hogy akár a legelőkelőbb üzletekből is más portékát küldenek, még pedig utánvétellel, mint a mit az ember megrendel; megesezt velem, hogy egyszer szegedi ezeztől hozattam nemzei színű zászlót s a megrendelt utánvétellel fizetett finom zászító helyett egy törött végű, hitvány rongyot küldtek. Az ember ilyenkor restell izetlenkedni; a dolgot annyiban hagyja és lassankint belátja, hogy az ugynevezett »hazai ipar« a pártolásra nem érdemes; az élelmes vállalkozó pedig a markába nevet s a pénzt zsebre vágja. A kárvalott külföldi azonban ilyenkor az egyes esetből az ország állapotára következtet es nem ok nélkül.

Legsúlyosabb vád azonban a harmadik mely az erkölcs-elenség bélyegét súti a magyar társadalomra. Es a legfájdalmasabb ismert tényleg van alapja. Bizonyos tekintetben Budapestet egy sorba állítják Páris-sal, sőt a balkáni apró fővárosokkal. Hogy ez az osztályozás nem egészen hibás, azt, sajnos, nagyon is igazolják a budapesti rendőrség kimutatásai, valamint a napi lapok hirrovata. Nekem elég legyen itt egy dolgot fölemlíteni. Míg a külföldi nagy városokban a fiatal leányok este későn is egész bátran jönnek-mennek egyedül. — addig Bpest legfényesebb utcáján lámpagyújtás után tisztességes nő magában nem mehet végig. Sőt tudok rá esetet, hogy nagyon komoly magatartású nő fényes nappal is inzultusnak volt kitéve. Ilyes-

védsírt és minden történeti helyet, de kegyelettel és szakértelemmel állandóan. Ez a nemzedék szive-lelke mértékmu-tatója.)*

— a. — r.

BELFÖLD.

A képviselőház és főrendiház ülései.

A képviselőház tegnap igen rövid ülést tartott. Szilágyi Dezső elnök bejelentette, hogy Mandel Pál alsólendvai mandátumá végleg igazolva van. Kammarer Ernő pedig betervezte a könyvtári bizottság jelentését, mire harmadik olvasás után elfogadták az 1898. évi állami költségvetésről szóló törvény javaslatot. A kisbirtokosok országos földhite-léről szóló 1879; XXXIX. t. cikk módosi-tásáról, 1881: LIX t. cikk 3 §-ának módo-sításáról a polgárosított magyar határór vidéken fenálló házközöségi intézménynek megszűntetéséről szóló 1885: XXIV t. cikk némely rendelkezésének módosítása es kie-gészítése tárgyában és végül a Gabela Bocchei cattaroi keskenyvágyú vasutaknak, va-lamint Trebinje és Gravosa fele vezetendő szárnyvonalnak építéséről szóló törvény-javaslatokat.

A holnapi ülés napirendjének megállapi-tása után az ülés 20 perczel a magnyitas után véget ért.

A főrendiház közjogi és törvényhezési

*) Nem lehet elhallgatni itt azt a hibás tény-t, hogy mikor a kőoroszlánra koszoru-t helye-znek, márcz. 15-én és Aug. 2-án azt a fejére tes-zik, rajta hagyva arczát vele el-takarják. Annak az arcznak fájdalom vo-násában tükörződik annak a szobor műve-nek jellege, a történet emléke; abba öntötte a szobrász a lelkét; aki azt nem látja, igazán »csak közönséges mészkövet« lát. A koszoru-k elhelyezésére a szikla halmába lehet lyukakat furi-s ezbebe tartó horgokat erősíteni. — Továbbá ha a kőoroszlán romlékony »mészkő« kőnzer-váló a nyag a lli venessék be, mely megvédi a romlástól. Ily anyag vegyészeti öszszetétel után elő-lítható létezik és még magyar találmány s Londonban a parlamenti palota szoborművein alkalmazásba vé-tett. Bővebb eligazítást lehet róla nyerni Szepessy Gusztáv honvédegyeti alelnök utján! kinek közdu-más szerint a vegyészeti tudományban széles ismeret-sége van.

mit az ember idegennek szővegne is elmon-dani; elég rossz szép fővárosunk hire így is. De egyebb baj is van. Küldről sok fiatal lány jó magyar házakhoz bonne-nak, nevelőnőnek. Nos — enyhén akarom magamat kifejezni: a magyar uri osztályt ezek révén a külföld erkölcs dolgában egy sorba helyezi az oláh bojárral; és Luzernben a most öszszelű »svájci közhasznú szövetség« azt a kérdést készül tárgyalni: mit tehet az állam a külföldön lévő svájci leányok erkölcsi oltalmára? A kérdést főkép a német lapok szelőlitzetik régen. Sajnos, a felhozott eseteket jöhiszemű-leg megczafolni csak igen ritkán lehetne. — Natunk az ilyen dolgokról nem szeretnek be-szélni, mert az kényelmetlen. Es a tárgy is kenyes. Am a baj harapózik el és tovább tartni ezt szó nélkül veszedelmes volna; mert bizony moodom, az ilyesmí s a leha ciniz-mus, a melylyel a társadalom az ily eseteket tudomásul veszi s a rajtuk való megbotrán-kozást prudéria gyanant kigunyolja, többet árt a magyar nemzetnek a Schulverein min-den árulkodásánál s a magyar államiság min-den háttérbe szorításánál. Annak a felig-med-dig a saját hibáján kívül megbélyegzett le-ányoknak, a ki itt gazdája családja körében ol-talmat nem talált, hazájában testvérei, szüle-i, jó emberei vannak, a kik a szegyet unánl keservesebben érzik; minél lehetlenebbnek tünik fel az ilyesmí es mi természetesebb, mint hogy a szegyet visszaharítják a nem-zetre, melynek tagjai azt okozták.

S van még egy negyedik tényező, a mi a külföld előtt becsületünkben nagy kárt tesz: a sajtó. A magyar sajtó mai organumaiban egyre jobban elharapózdó az a leha, ezinkus, hogy ne mondjam: tragár irány, mely tisztés-

bizottsága Vay Béla báró elnökle alá tegy a d. e. tartott ülésében Széchényi Bertalan gróf előadása alapján elfogadta 1. V. kisbirtokosok országos földhitel intézetéről szóló 1898. évi XXXIX. t. cz. 3. §-ának módosításáról 4. Az 1881. évi XIX. t. cz. 3. §-ának módosításáról és a polgárosított magyar határvidékeken fennálló közösségi intézménynek megszüntetéséről szóló 1885. évi XXIV. t. cz. nemely rendelkezéseinek módosításáról szóló törvényjavaslatokat.

A képviselőház mai ülésében hét interpellációra felelnek a miniszterek még pedig a következőkre:

Mócsy Antal interpellációjára a belügyminiszterhez — a gyűlési jog és szólásszabadság tárgyában. Zmeskal Zoltán — a választás és közoktatásügyi miniszterhez — Ruffy Pál országgyűlési képviselő inful -osztogatásai ügyében. Kossuth Ferencz — a kormányhoz — mely jogalapra fekteti a kormány a sajtószabadság, a gyűlékezési jog és a személyi szabadság ellen intézett támadásokat. Pichler Győző — a belügyminiszterhez — az államrendőrség tisztikarának r. putációja ügyében. Booa Vilmos — a belügyminiszterhez — a fővárosi rendőrség törvénybe ütköző eljárása tárgyában. Mócsi Antal — a kereskedelemügyi miniszterhez — a balatni hajózás tárgyában, és végül Polónvi Géza — a kereskedelemügyi igazságügyi és belügyi miniszterekhez — a New-York amerikai életbiztosító társulat üzemei tárgyában.

Kiegyezés és kvóta. A kiegyezési javaslatok benyújtásának terminusa, melyet a holnapi keddi ülésre jeleztek, ismét bizonytalanna vált. Még mindig nem lehetetlen ugyan, hogy a javaslatokat pénteken a képviselőház elé terjesztik, de minden valószínűség mellett szól, hogy csak a husvéti vakáció után kerülnek a Ház elé. Mivel egyidejűleg kell a javaslatokat az osztrák és a magyar képviselőház elé terjeszteni, a benyújtás napjának megállapításában az osztrák parlamenti viszonyoknak van döntő szerepe. Bécsből jelentik a Bud. Tud.-nak, hogy ott a kiegyezési javaslatoknak esetleg még husvét előtt való benyújtására az összes előkészületeket megteszik. Báró Bánffy miniszterelnököt a közgazdasági tárczákat kezelő miniszterelnököt a közgazdasági tárczákat kezelő

miniszterekkel együtt a nagyhétre Bécs-be várják, ahol az osztrák kormány tagjainak multkori látogatását viszonzozzák. A kvóta csak husvét után fognak érintkezésbe lépni.

Április 11-ike a főrendiházban. A főrendiház közjogi és felirati bizottsága tegnap délelőtt Vay Béla báró elnökle alatt tartott ülésében tárgyalás alá vette az 1848-diki törvények megünnepléséről szóló törvényjavaslatot az ennek kapcsán a királyhoz intézendő feliratot. Ugy a törvényjavaslat, mint a felirat körül nagyobb vita támadt, minék soran Prónay Dezső báró állást foglalt mindkettő ellen, de a miniszterelnök felszólalása után a bizottság elfogadta a törvény és felirati javaslatot, valamint hozzájárult az országgyűlés együttes ülésének megtartása tárgyában hozott képviselőházi határozathoz.

Az 1898-iki költségvetés a főrendiházban. A főrendiház pénzügyi-bizottsága tegnap délelőtt Samassa érsek elnökle alatt tárgyalni kezdte az 1898-iki költségvetést és azt Harkányi Frigyes báró referálása alapján hosszas vita után, melyben a miniszterelnök is me te l t e n részt vett, általánosságban elfogadta.

A tőzsdeadó. Azt az anketet, amelynek feladata lesz véleményt mondani a tőzsdeadóra vonatkozó törvényjavaslatról. Lukács László pénzügyminiszter még nem hivhatta össze. A miniszter ugyanis szombaton meghült a egy ideig kénytelen a szobában maradni. Ezert nem is vehetett részt a vasárnap tartott miniszteri tanácskozáson, amely a mező gazdasági és ipari szövetkezetekről szóló törvényjavaslatot foglalkozott. A miniszter orvosai remélik, hogy a költségvetés főrendiházi tárgyalásáig egészege teljesen helyreáll, úgy hogy e tárgyalásokban résztvehet. A tőzsdeadó ügyében azonban az anketet a miniszter valószínűleg csak husvét utánra fogja összehívni.

Pártkonferenciák. A függetlenségi és 48-as Kossuth párt holnap este 6 órakor konferenciát tart, amelyen az önálló vámtarék érdekében indítandó országos akció szervezéséről tanácskozik. A néppárt vasárnap este konferenciát tartott és a parlamenti helyzettel szemben tovább tanusítandó magatartásáról tanácskozik.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath programja. Bécsből telegrafialjak: Az osztrák képviselőház holnapi ülésén a miniszterelnök nyilatkozatáról folytatja a vitát. — A pénzügyminiszter holnap hosszabb exposé kíséretében betérjeszti az 1898. é. költségvetést, amelyet dr. Bilinski már a mult esztendőben is betérjesztett, de akkoriban az ülészak kora berekesztése miatt le nem tárgyalhatták. Az új költségvetés a tavaly betérjesztett költségvetéstől abban különbözik, hogy néhány új póthitel van benne. Hir szerint esti ülések is lesznek, mivel az elnökség azt akarja, hogy a volt Badeni kabinet vád alá helyezéséről szóló indítványokat még husvét előtt letárgyalják. A vita során valószínűleg viharos jelenetek fognak történni, aonál is inkább, minthogy Abrahamovic és Kramar volt elnökök Badeni védelmére akarnak felszólalni. A husvét szünet ápr. 2-től 26-ig tart. Szünet után a Reichsrath körülbelül máj 12-ig marad együtt. Ennek következtében a delegációk összehívását, a melyet ápr. végére terveztek, valószínűleg el fogják halasztani.

Kréta ügye. A portának Krétára vonatkozó legutóbbi tavoratára eddig három hatalomtól érkezett kedvezőlen válasz, a mi a Yidiz-kioszkban nagy lehangoltságot keltett. Ugy hallik, hogy irányadó helyen belatni kezdik a szükségét annak, hogy Kréta európai kormányzót kapjon. A porta megzafolja Dsevad basa visszahívásáról szóló hirt. A Kölni Ztg.-nak ma jelentik Szent-Pé-tervárról:

A Novoje Vremja megerősíti a hirt, hogy Orosz-, Francia- és Angolország megállapodtak abban, hogy György herceget a porta és a szultán beleegyezése nélkül is megteszik Kréta kormányzójává. Az orosz sajtó eddig sokkal tartózkodóbban nyilatkozott a kormány szándékairól. György hercegnek tervbe vett látogatását Péterváron, Koppénhágán, Londonban, Párisban és Rómában olyannak tekintik mint a mely köszönet akar lenni a támogatásért. A nevezett hatalmasságok éppen előbbi elhatározásukból kifolyólag valószínűleg megerősítik Krétán tartózkodó csapatukat.

Bolgár-török békülés. A szultán kifejezte köszönetét az állitolagos bolgár hadi készülődésekre vonatkozólag, bolgár részről adott megnyugtató felvilágosításokért és ezzel kapcsolatban tett lojalis kijelentésekért. Törökország részéről hasonló k i j e l e n t é s e k történtek.

Háboru vagy béke? A spanyol-amerikai konfliktus ügyében a legújabb tavorati tudósítások Washingtonból a következőket jelentik:

A Maine katasztrófájának megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése nyolcz részre oszlik. A bizottság ezekre a következtetésekre jutott:

1. Abban a pillanatban, amidőn a robbanás történt, a hajó hatól mély hajózható vízben volt.

2. A hajón a fegyelem kitűnő volt. Az áruk elhelyezése az előírásnak megfelelt. A hőmérséklet a löporkamrákban este nyolcz órakor normális volt, a tizhüvelykes ágyuk számára rendelt hátsó löporkamara kivételével, a mi azonban a robbanást nem okozta.

3. A robbanás este 9 óra 40 perczkor történt. Rá rövid időközökben két újabb robbanás következett. Az első robbanás a hajót a magasba emelte.

4. A bizottság a buvároknak a hajó roncsairól tett vallomásaiból nem alkothat határozott véleményt.

5. A hajóroncsokra vonatkozó műszaki leírásokból kitűnik, hogy a hajó baloldalan tengeralatti akna robbant föl.

6. A robbanást nem a hajón lévő személyzet valamely tevedése okozta.

7. A bizottságnak az a véleménye, hogy akna fölrobbanása okozta a két löporkamara fölrobbanását.

8. A bizottság kijelenti, hogy nem talált oly bizonyítékot, amelyről megállapíthatná, hogy kit terhel a felelősség. A bizottság tagjai teljesen egy nézetben vannak.

A jelentés egy szóval sem említi Spanyolországot vagy a spanyolokat.

A vizsgáló bizottság jelentését a Maynu fölrobbanásáról Mac Kinley elnök izenetével együtt terjesztették a kongresszus elé. Az elnök izenetében, a vizsgalat eredményének rekapitulálása után azt mondja:

„Intézkedtem, hogy a vizsgáló bizottság felelete es a kormány nézete közöltessék a spanyol regenskirálynő ő felsége kormányával. Nem vonom kétségbe a spanyol nemzet igazságérzetét s eselekvésünk a becsület es a két kormány közt fennálló barátságos viszony parancsolta határok közt fog mozogni. Az eredmény közöltetni fog a kongresszussal. Addig is megfontolt tanácskozássra hívom fel a kongresszust. Ugy a szenátus, mint a képviselőház vita nélkül a külügyi bizottsághoz utasította a jelentést es az e l n ö k ü z e n e t e t .

A helyzet tehát a lehető legfeszültebb es mégis azt mondhatjuk talán, hogy az utolsó órákban valamivel jobbra fordult. Az amerikai bizottságnak a Maine katasztrófájáról szóló ez a jelentése igen békésen hangzik es abban kétségbevonhatatlan lojalitással azt jelenti ki a bizottság, hogy lehetetlen megállapítani, kit terhel a felelőség a robbanásért, a melynek az amerikai hadihajó áldozatul esett.

Ezzel a casus bellinek egy igen lényeges része elesik es csak Kuba jövőjének kérdése marad.

séges hangjával hasonlítja össze. Hogy a magyar sajtó e szerencsétlen irányu mily pusztítást visz véghez a magyar félművelt közönség, főképp női részének erkölcsi érzetében, azt az elöit, ki a magyar kisvárosi életet s a zsurok közönségét ismeri, emlitenem nem szükséges. De azt talán otthon nem mindenki tudja, hogy a sajtó e czinikus irányu legfőbb tevézője rossz hírünknek a külföld elöit. Az a hiszik, a sajtó hangja, mint egyebütt, ugyanak is, az erkölcsi köztudat fokmérője. — Hala Istennek, ez még most nem igaz; de ha ennek az iránynak a sajtóban gátat nem vetnek; s ha tisztességes magyar sajtó nem követ el mindent, hogy magából ezt a perverz elemet kivesse: igazza válhatik es látva a sajtó ellenállhatatlan hatalmát a közérzés es a közfelfogás alakuzara, bizony felő, hogy néhány év alatt a magyar társadalom erkölcsi érzete is oda fog sülyedni, ahol a sajtó ma áll. A mi sajtóink szabadságával a szenzációkeresésben nagyon is visszaél; csak a hűnügyi tárgyalások szöszszerinti közléset említem; kerdezzek meg Lombrosót s a többi psychiatert, mekkora része van ennek a bűnesetek szaporodásában?

De szinte eitemem tárgyamtól. Bocsanat érte. E dolgok oly szorosán egymásba függenek, hogy lehetetlen egyiket bolygatni a másik érintése nélkül.

Szeretném, ha belatobbjaink es jobbaink az it: fölvetett kérdések felett gondolkoznának. Hogy nő tereli reakjuk a figyelmet, az nálunk talán szokatlan; de a dolog az erkölcsi erzebe vág s e fölő t örködni, finomabb erkölcsi öszönnel fogva, a nő tisztie.

A D. V. színe.

Irtá: Goady Károly.

Alig fél hat, már is egy D. V. hajdu jár az ablakom alatt. A D. V.-vel stikkelt járdára szegezve tekintetét, aligha nem, a drágasági pótlekon tör: a fejét. — Hja, ha nekie olyan baza volna, mint a polgármestere, még a garszéi sem kérné...

Hába, vagyon nélkül nincsen rang, sem becsület; a vagyon extra valami, mi az embert előbb emberré teszi, azt nem kell a hivattal konfundálni.

Lehet, hogy a hajdu valamikor rektor-nak készült, oly sikkesen szorítja a nádpálczát a hónalján, valószínű, gardát megyen porolni a nagy bankett után. Otthon már belefáradt a hazmesteri teendőibe, nem csoda, hogy oly kimért a lépése. Sok a teendője, — míg a gazdája elhagyja az ágyát és svungba hozza az ágyát.

De mire való a hajdu?... Ő az eleven protokollum, csak inteni kell és megszólal az orákulum. Nem hiaban vén hajdu az új Hajduvármegyében, távol áll tőle a hajdu fehérekben.

Valamikor a városháza két megye megyéjébe esett. Olyan volt akkor a város, mint a hosszaban ketté vágott trombita, nem szólt sem egyik, sem a másik megye dolgába. — Es most? most éppen semmi dolga, mert a magát is a megyefő a szívéen hordja.

Az a híres, Jókai által magasztalt metropolis D. V. már csak amolyan Kneipp-fele pótsavé, mit a vármegyei mokkalhoz kevernek és a H. V. (nem Helyi Vasut) emeleten nagy delézával szüresölnek.

Daczára, hogy a város látta el minden a megyét, D. V. mestere elvesztette minden tekintélyét. No a város feje ugyan fel-sült, a H. V. központi iroda a tetjére ült, a D. V.-nek nincs is lobogója, színét még csak a szolgálja hordja. Elég neki a tiszta fekete zászlója; a sárga-kékét rég ketté vágta a Párkai olója.

A D. V. színnek már nincs is értelme, ha a város nagy áldozattal épült, párját ritkító szép kórházhoz sem a Tanács, sem a közgyűlés, sem az illető főorvos nem választhat tetszése szerint még alorvost sem; a folya-modványt egyenesen a megyei prefekturához utasítja a pályázati hirdetés.

Letat c'est mo!... Ez kérem még en-nél kihívóbb és kirívóbb. A rövid terminus és az egyszeri hirdetés is arra mutat, hogy a jelölt in petto rég meg van.

Arról megvagyunk győződve, hogy a főispán nem igen protezsálja atyafiait, mert erre még nagyon indigena és alienigena a környezete, de hogy papot, bírót és orvost máshonnan rendel, midőn azok kitűnőségein városban válogathatunk, az csak arra magyarázható, hogy a mi kárunk és veszélyünkre csupa pártszempontból szaporítja a város lakosságát.

Ha Bánffy br. oly fennen hirdeti a köz-igazgató reformját, hát siessék, mert csak az a zsiari állapotok tűrhethetnek. Vagy még rosszabbra is el lehetünk készülvé? Lehe-tetlen!

No Te szegény Kreith gf. ugyan család-kozol, ha azt hiszed, hogy a Kossuth reli-kiákat a város elfogadhatja, midőn most a fő úr a botrányos kö-oroszlánt is a temetőbe tolonczoltatja!

Nagyságos Polgármester ur! Készítesse már egy szép sárga-kék zászlót a városház ormarára. Ne csak Szikszay jelöltesse D. V. színű zászlóval a jéppálya hordképességet, de mint Kassán a közgyűlés napján ott kerkedne a városházán. hól annyi horderejű ügyeink hasra esnek, hol annyi köz és magány va-gyonunk elsiklik, mert nem támogatja annak idejében a polgárság sem szóval, sem szava-zattal a közgyűlést.

Most a nagykorusított főmérnök akarja a polgármester mulasztását kipótolni. Ugyan-is az egy nagy darab zászló helyett kisebb-eket készít: az utcai czimáblákat akarja a D. V. színben felragyogtatni.

Talán van még annyi optikai érzéke, hogy belássa czélszerűtlenségét? Még nappal

is zöldbe fut össze a két szín, hát éjjel a sötét utcában hogy látjuk!?

Ha csak ugyan egy csapásra két legyet akar kergetni, akkor jobb fosforral kiirtni a sötét utcák neveit: legalább világítanak ki-esikét; a Kakas-utca arkát mindenestire sz. János bogárgakkal kell benepesíteni...

Legczélszerűbb a tabla fehér alapon fe-kete betűvel mint az iras is veres szegélyvel, mely a házfalak színeitől izolálná!

Közeledik az April. 11-ke vajljon milyen szint fog vallani a város baza? Alig fog a Kolozsvári Albach imakönyvből olvasni? A városi urak meg vannak hiva a megye disz-kozgyűlésére, hol az ujonnan megválasztott egyházi főjegyző fog debutirozni. A városházán aztán a világi főjegyző fog szpicelni szinte feketében a főispán érületét tolmacsolni.

Az egyházi főjegyzőnek a hogy márcz. 15-én nem volt egy most sincsen funkciója az oratoriumban! Komlóssy A. márczius 15-én is beszélt. Hát ugy illik a polgármester helyettesnek, ha két pártja van, mindkettőnek kívánja a közös ötös fogatot. Győzzön a többség! Legyen a polgárság feje inkább polgári mint királyi tanácsos.

Istenem! hogy is járja az a sok szem-fényvesztés?! Hát furcsa is az, hogy az ember szokatlan ruhában, diszben máskép érez! Talán magam is oda csapnék a hu-szarnak, ha engem dragonyosnak felöltöz-tetnének... hát nem csoda ha aztán félre beszélnék.

Másképp is esik otthon a hálóköntösben az ebéd mint a begombolt atilában és prémes mentében a menü: másképp ha ujjaink közé szoríthatjuk a liba czombot, mint keztyűben bonczolgatni a tartár fogast.

Hát szájjal és diszruhában mi sokat vég-zünk.

Előbb diszesen beszélünk, aztán diszesen menüzzünk, majd diszesen tánczolunk és végre diszesen megtömtött hassal hazasétalunk. Így kívánja az etikett, ne csak szájjal, de szem-mel is együnk; a teríték mellé még virág is ilik.

Csak a kommunista adóhivatalba elme-hetsz rongyosan rongyos bankóval... ott még ingben gatyában is megtanzoltatnak. Ott csak annyit kikernek maguknak, hogy ne dohanyozzunk, mert elég a vágott dohánynak, hogy ók az orruk alá füstölhesenek. Ott nem tűrik a felebbezést, de még az adókasza nem köpölköda.

Ez a fonak oldala Debreczen városának, melyet csak a polgárság erélyes fellépése és lankadatlan akarata ereje szinre fordit-hat!

Ujdonságok.

* **Vitaülés a főiskolában.** A depr. jog-hallgatók önk. köre f. hó 29-en tartotta meg évente szokásos vitaülését; vita kérdés volt, hogy vajjon a törvényhozás szervezetében a két kamarás vagy az egy kamarás rendszernek adandó-e elsőbbség? — A két kamarás rendszer mellett Balogh Béla 4 jh. érvelt a tudás minden fegyverével, míg az egykamarás mellett Konrad Ernő 4 jh. ment a tűzbe, ma-gával vivén a taktic minden ügyességét, a gyakorlott mester ékesszólását. A teljes 4 óran át tartó vitaközlés után — amelyet ele-jetől végig a nagy számmal megjelent hall-gatóság a legnagyobb érdeklődéssel kísért — a kör a bírálok egyhangu véleménye alapján a két vitaközöt, a nélkül, hogy az egyik, vagy a másik elvi álláspontját magaévá tette volna, vitaközlésükben felmutatott szorgalmuk s — ügyességükért 10—10 kor. jutalomban része-sítette. A hallgatóság tüntető eljenzéssel fo-gadta a kör határozatát s annak a babérai-hoz újra egy-egy levelet fűzve a megelégedés édes érzetével tavozott a vitaülés színhelyé-ről. Vajha, minél szélesebb körben keltene viszhangot példájuk, hogy az idegenkedést, melyet egyesek a kör iránt ez ideig tanusítot-tak, minél hamarabb a meleg érdeklődés váltsa fel.

* **A közvilágítás ügye.** A közvilágítá-nak nagy mozgalmat keltett ügyét az e czélra kiküldött bizottság egyelőre eltemette ugyan de a közgyűlés előtt azért újra feltámad. — Ezért nem tartjuk érdektelennek az alábbiak közlését, a melyeket egy m i s k o l c z i lapból vettünk át, — okulás czéljából.

Villamvilágítás. Miskolcz városának rendkívüli fontos ügye nyert befejezést a kir. kuriánál. Régóta szükségét érezzük annak, hogy a rossz légszeszvilágítást egy jobb, olcsóbb világítás váltsa föl — legalább magánfogyasztás terén, — mert sajnos — a gázvilágítás tekintetében a várost még szigorú szerződés köti a gázgyárhoz. — A légszeszgyár azonban ellene szólt annak a törekvésnek, hogy itt Miskolczon nem légszesz utján, hanem más módon p. o. villam utján terjeszszék a világosságot. Kifogást tett a vil-lamvezetéknek magánházaiba való bevezetése ellen. A város tehát pörrel támadta meg a gázgyárat, mely pör a napokban nyert a vá-rostra nézve kedvező elintézését. A kir. kuria ugyanis helybenhagyta a másod-bíróság íte-létét, a mely íreletet a következőképpen okolta meg!

Kétségtelen ugyan, hogy Miskolcz város közönségének az A) alatt csatolt szerződés 2 pontjában foglalt azon kijelentése alapján, hogy a város területen légszesz csövek lera-kását másnak engedélyezni nem fogja, — a vállalkozók légszeszvilágításra nemcsak köz-, hanem magánfogyasztás tekintetében is kizá-rólagosságot nyertek, mert légszesz csöveknek a közutakon, utcákon és tereken való lerakása nélkül közhasználatra és magánüzemekre sem lehet légszesz világiást berendezni és feltehe-tő az is, hogy vállalkozók a szerződés 5. pontjában egy újabb világítási mód feltalála-sa esetére felveti intézkedést a szerződés megkötése alkalmával ugyan fogták fel mintha vállalkozók ezzel a mászerű világításra is kizárolagosságot nyertek volna.

Midazonáltal felperes a várostól az A) alatti szerződés alapján nem tagadható meg az a jog, hogy a villamos világítás berendezése-re, — kivéve az utcákat és köztereket — más vállalkozónak engedélyt adhasson, mert a város az A) alatti szerződésben er-ről a jogról le nem mondott, sőt a 2. pontnak az az i n t é z k e d é s e hogy a város légszeszcsöveknek lerakására másnak engedélyt nem fog adni, magában nem foglalja azt a korlátozást, hogy a villamve-zetékre sem adhat engedélyt, mert az 5. az alpeles társulat általában semmi jogot nem nyújt, hanem csak kötelezettséget vállalt arra az esetre, ha más világítási mód feltalála-nek és a város ennek berendezését kíváná.

Alperes felfogását az sem támogatja, hogy az 5. pont a másvilágítási mód megvalósítása esetére világítási arakról szól és ezzel a ma-gánfogyasztás ára is megállapítatik; mert ez az intézkedés is csak arra az esetre történt, ha a város a kivilágítással az új világítási mód berendezését kíváná.

Mindezekhez képest a másodbíróság íté-lete, az abban felhozott és az elsőbíróság íté-letéből átvett megfelelő egyéb indokok alapján helyben volt hagyandó.

* **Régi sirok.** Nagy Sándor gazdalkodó esige kerti szőlőjét kerítéssel akarván körül-venni: kerteje körül fundamentumot ásott. A munkások ásás közben igen nagy mennyiségű emberi csontokra és koporsókra bukkantak. Ugy látszik, hogy a szőlőskert ezen része va-laha temető volt. A csontokat összegyűjtve majd egy közös sírba helyezik. Vajjon nem-e az 1849 aug. 2-ki csatában elesett hősök csont-jai ezek is.

* **A debreczeni dalcarnok.** A Bika szállodát bérlőtársaság igazgatósága s külö-nösen annak képviselőiben, a szálloda igaz-gatója: Milecker Lajos már megtekinték az in-terjúkedéseket a debreczeni dalcarnok nyári előadása ügyében. Csak hogy az idén nem Angelotti s nem az ő tarsasága jön Debreczenbe hanem a Borsody Vilmosné, a ki előbb szia-igazgató volt, utóbb Ős Budavárban és az Olympiában tartott fenn és vezetett daltarsa-sággal jön Debreczenbe és különösen a lát-ványosságok, érdekes mutatóvanyok s más

szórakoztató program számokkal akarja előadásait élni. — A dalszámok helyiségét május hó során hozták rendbe, a tavaly tapasztalt hiányokon segítenek s az előadások sorozata csak június elsejével veszi kezdetét.

* **Elégett leány.** B.-Ujfaluból írják: Szegény Deczki Julcsa heh dehogy gondolta, hogy a sóskaszedés halálát okozza... Pedig úgy történt. A »Lapos« nevű tanyán a bérlo az avaros kaszálót felgyújtotta, hogy az enyészet nyomán viruló tenyészet keletkezék. — Deczki Julcsa egyik tanyai béres 5 éves leánykája két kis testvérel a kaszáló környékére sóskát szedni ment, elfáradva leült a még paraszat tartalmazó földre, hol ruhája tüzet fogott s ettől a kis leány teljesen megégett. A b.-ujfalui kir. jbiróság által eszközölt törvényszéki boncolás megejtése után tegnap temették el nagy részvét mellett.

* **Bishitz Dávidné meghalt.** A jótékonyágáról országwide ismert és tisztelt Bishitz Dávidné hétfőn reggel nyolc órakor meghalt a Vigadó téren levő lakásán, 71 éves korában. A boldogult matrónának halála nagy veszteség a magyar emberbaráti intézeteknek, melyek legihűbb istápolójukat vesztik benne és az egyes szegényeknek is, a kiknek mindenkor bőkezű pártfogója volt, Mert Bishitzné egész életét a humanizmusnak szentelte, ő alapította az izr. nőegyletet s az izraelita népkönyvtár, melyben 400—600 valláskülönbőség nélküli szegény étkezik naponként s ő vezette a »Baró Hirsch jótékonyági« irodáját, mely évenként 120.000 forintot költött a magyarországi szegények fölszámolására. Kezdetül fogva választmányi tagja és buzgó munkása volt a magyar vöröskereszt-egyesületnek, alelnöke a Mária-Dorottya-egyesületnek s diszelnöke, tiszteletbeli tagja sok száz jótékony egyesületnek. Halála bizonyára az egész országban ószinte részvétet kelt.

Bishitz Dávidné elelőtt hat héttel influenza döntötte ágyba, amelyhez mell-hártyagyulladás járult. Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és régi házi orvosa, dr. Adler Zsigmond remélték, hogy a baj kedvező lefolyású lesz, bár a beteg állapota néha oly agályos volt hogy például mintegy három hete már halálhíre elterjedt a fővárosban. Bishitzné aztán rosszul lett, néhány napja azonban állapota határozottan rosszra fordult, amennyiben kettős bajához szivgyöngülés járult. A beteg ereje hanyatlott kezelő orvosai hiába hívták segélyül az összes orvosi tudomány eszközeit, a jótékony urinó ma reggel rövid haláltusa után fiainak, Bishitz Lajosnak és Arthurnak karjai közt kilehelte lelkét. A halálhír gyorsan terjedt el a fővárosban, és mindenféle nagy részvétet keltet. A magyar vöröskereszt-egylet, melynek Bishitzné oszlopos tagja volt és számos más humanus egyesület kitűzte a gyászlobogót. A temetés a Vigadó-ter 1. szám alatti lakásból a hó 30-án, szerdán d. u. 3 órakor lesz. A delelőtt folyamán egymást érték a részvét látogatások a gyászborult családnál. Baró Hirsch Mórát még a delelőtt folyamán értesítették táviratilag hevesi Bishitz Dávid özvegyének elhunytáról. A báróné a következő táviratban mondott részvétet odadadó munkatársa halála fölött:

„Melyre megrendülve a lesújtó veszteség fölött szívem mélyeből eredő részvétemet fejezem ki önnek és hozzátartozóinak.

Hirsch báróné.
A bárónét dr. Sonnenfeld, a párisi központi iroda főnöke fogja a temetésen képviselni.

* **Kutba fult gyermek.** Gere Gusztáv egy örökbe fogadott három éves gyermek tegnap Kabán, gyámszüleinek a lakásán a nyitott kut körül játszadozott s belesett. — A gyermeket halva fogták ki a kutból. Az ügyész-égnek jelentést tettek az esetről, — megvizsgálandó, nem forog-e fenn gondatlanság.

* **1200 frt adomány egy évben.** Az »István« gőzmalom társulat 1897 évi haszon-eredményéből jótékony ezéokra kiosztandó adományok részletezése a következő; helybeli kereskedői kórház építési alapjára 200 frt

Zenedének, »István« gőzmalom munkácsi házépítésére, Tornacsarnoknak 50—50 frt, a helybeli reform. szegény apódnak, vereskereszt-egyletnek, nőegyleti árvaháznak, önkéntes tüzoltó egyletnek, ág. ev. iskolának 40—40 frtot; ref. szegény tanulóknak, keresk. akad. segélyegyletnek, izraelita iskola felszerelésére 30—30 frtot, E. m. k. e. István gőzmalom munkácsi segély egyletének, női ipariskolának kézügyosségi tanfolyamnak 25—25 frtot. — Róm. kath. szegényapódnak, izr. kórháznak, keresk. betegsegélyző egyletnek, csokonai körnek, iparos iskolának, Fröbel gyermek-ertnek, reform. hittan hallgatók segély egyletének, joghallgatók segélyegyletének, tanító képezde segély egyletének, gazd akad segély-egyletnek, iparos ifjak segélyegyletének, keresk. ifjak önképző egyletének, ref. főiskolai ének és zenetanszékre, ref. főiskola természetrajzi muzeumának, iparos iskola szakrajz-tanfolyamának róm. kath. fiu iskola term. rajzi szertára, közkórházból elbocsátott szegény betegek részére, hajdu megyei tanítók Gönczy egyletének 20—20 frtot; izraelita nőegyletnek, izr. iskolának, gyorsírók segély-egyletének, könyvnyomdászok segélyegyletének 1848 49-iki honvédek segélyegyletének, Zion betegsegélyző egyletnek, Dalegyletnek, főreal iskola segélyegyletnek, Zóna asztaltársaságnak Szent Vincze egyletnek 10—10 frtot összesen 1200 frtot adományozott.

* **Megölte a feleségét.** Kiss Sándor feleségével Benedek Sarával 24 éves házasságuk tartama alatt nem a legjobb egyetértésben élt, az asszony örökös részeskedése miatt, úgy, hogy igen gyakran veszekedés volt köztük, sőt férje néha meg is verte. 1897. okt. 20. napján Benedek Sárát ismét részegen találta férje, szemrehányást tett neki s azután elment anyjához elpanaszolni baját; majd visszatérve régi titkolt keserűsége kitért s az asszonyt úgy elverte, hogy az részint fején, részint hátán és karjain kapott sebei- ben, pár óra alatt, — mint orvosi látélet s törvényszéki orvos ur véleménye bizonyítja, a szövet közé történt elvérzés következtében meghalt. — Közvádó: Dr. Nagy László ezek alapján beigazoltnak látja, hogy vádlott szándékosan bántalmazta nejét, de nem látja bebizonyítva, hogy megölni akarta volna s s figyelembe véve büntetlen előéletét s hogy a sebek közül egyenként egy sem lett volna halálos a btkv. 301. sz. ütköző s 306. sz. szerint minősülő, halált okozó súlyos testi sértés bűnében vátkesnek mondja ki, kéri a törvényszéket az ítélet kimondására. Dr. Dóczi Emil védő hivatkozva az asszony örökös iszakosságára, gyermekeinek nem gondozására, az utolsó krajczart is odaadó Kiss Sándor büntetlen előéletére s szerfölötti igazgottságára kéri a 307. sz. alkalmazását s a 92. § tekintetbe vételét. — A törvényszék dr. Szeőke elnöklete alatt vétkesnek mondja ki Kiss Sándort s. t. s. bűnében s 2 évi s 6 hónapi fegyházra itéli. — Közvádó megnyugszik, vádlott, védő felelbe s utóbbi kéri az ítéletnek írásban való kiadását.

* **Nagy tűz.** Tegnap este Nagy Sándorné újföldi tanyáján a vámos-pécsi úton ez ideig meg ősmertelen okból négy kazal széna leégett. Az oltás teljesen sikerelen volt, csupán a szomszédos épületeket sikerült megmenteni. A jelek azt mutatják, hogy gyújtogatás esete forog fenn, miért is Acs Nagy Ferencz IV. ker. rendőrfogalmazó erélyes nyomozást indított.

Színház.

Folt, amely tisztít. Tegnap este ismét sorra került Echeagaray ezen hatalmas drámája igen jó korrekt előadásban, csaknem telt ház előtt. A szereplők mindnyájan teljes igyekezettel rajta voltak azon, hogy minél jobb alakítást nyújtsanak s ami általában sikerült is. — A főderem azonban Fáy Flóra és Halmy Margitot illeti. Fáy Flóra játékában (Matilde) oly hatalmas drámai erő mutatkozott s oly hevel játszott, hogy a közönség úgy nyílt színen, min feivonások után többször hívta a lámpák elé. Méltó partnere volt

Halmy Margit, kinek szintén bőven kijutott a tapsból. Tanay, Vidor s Szathmáry Árpád szintén jók voltak.

* **Műsorváltozás.** A Serfőzy Zseni betegsége folytán a mára hirdetett Gésák helyett Celestin apó s a holnapra hirdetett Kis-alamuszi operette helyett a Sabinnók elrablása című vígjáték kerül színre.

A kibontakozás utja.

— (Védegyelet) —

Debreczen, márczius 28.

Az elrettenés kínos őrzése lepelt meg mindnyájunkat, midőn váratlanul s sleg szám-bavehető előzmények nélkül, futó tűzként terjedt az országban a nép forrongása. A nemzetközi szociálistmust rántották elő bűnbakul, pedig a baj gyökere sokkal mélyebben keresendő. Hiszen a szívünk szorul el, he végigévezve szép Magyarországon, látjuk a nép sanyaru helyzetét s enyhítés nélkül maradó nyomorát.

Nézzünk csak végig az Alföld rónaságán a Dunántul termékeny földjén, vagy a Felföld kopár hegyei közt élő testvéreinken, a földet művelő népen, vajjon elégedettek látjuk-e? Oh nem. Mindenünnen csak a baj és panasz sóhajtása hangzik felénk s nincs sehol egy vizsgáló hely, mely az elégedettség képet mutatná.

Mit nekünk az az unalomig hajtott szép virágos beszéd, melylyel nagyhatalmi állásunk és az európai művelt nemzetek közé való emelkedésünk kiváló fontossága mellett kardoskodnak!

Ezek legfeljebb arra alkalmasak, hogy még ríkítöbbá váljék a kép, melyet jelenleg hazánk népének sanyaru helyzete nyújt: épp olyan, mintha vihar és földrengés dúlta vidékre, melyet eltakart az éjszaka áldó sötéteje, felvirrad a hajnal s mi megdöbbenve látjuk elébünk taru ni a pusztulás teljes nagyságát.

Mi tette Angol-, Francia- és Németországot oly nagygyá, ha nem népeinek helyzetükkel való melegegedése? Jelenüket kielégítőnek találják, jövőjüket pedig reményteljesnek és mindenképen biztosítottnak látják s csak természetes, hogy ilyenformán honpogári kötelemeknek önmaguktól igyekeznek eleget tenni. Ez az tehát, mely minden nemzetet nagygyá és hatalmassá tehet.

Válóban fájdalommal és csodálkozással láttuk, hogy nálunk maga a társadalom sem törődik a nép ügye bajával, — teljesen a maga sorsára hagyja s lelkismeretlen egykedvűséggel nezi, — hogy mint pusztul a magyar faj fentartója, a nemzeti és hazafias eszméknek minden időben hü apoloja: az istenadta nép.

Valljuk be az igazat, eddig nemcsak a társadalomnak, hanem az egész nemzetnek is mostoha gyermeke volt a nép. — Életmódjakkal, — helyzetükkel, kiképzetésükkel nem törődött senki és így azután nem is csoda, hogy ha az első csabító szóra az izgatók mellé állottak.

Bizony ez már nagyobb baj, de még mindig hátra van a fekte leves s ez talán a legkeservesebb. A mikor már ott fekszik kiesi szobájában a haldokló beteg s ágya körül látja összegyülni siránkozó házanepét, micsoda, keserves kint okozhat neki az a tudat, hogy az ő halála kettős csapás a hátramaradottakra. Támasz és fenntartó nélkül marad a család s mi több, a mi kevés talán még akad a haznál, az aztan éppen, hogy temetésre elég.

Szomorú dolgok ezek, melyek pedig megfelelnek a tenyleges valóságnak. Külső országok, melyeknek társadalma gondoskodással és szeretettel övezi körül a nemzet legfölt ttebb kincsét: — a népet, már regen gondoskodott olyan intézményekről, melyek minden haszonlesést felretéve, csupán a nép jóvoltát tartja szem előtt és gondoskodik nemcsak betegségében róla, hanem öregségére gyamolukká szegődnek és biztosítják tisztességes megélhetését.

Végre megmozdult a nagy magyar társadalom is! A lezajlott mozgalmak iszonyatosai mely bepillantást engedtek abba a rettenetes örvénybe, mely már-már elnyeléssel fenyegeti a magyar népet.

Özönten és lelkes emberek, a népnek igaz barátai, éjt napot egybetéve dolgoztak hónapokon keresztül egy hatalmas tervet, egy intézménynek megalkotására, mely behálózna az egész országot s végre rendezné a mai szomorú állapotokat. Mennyi munka, mennyi nemes aldozat készült és ernyedetlen kitarás kellett ahhoz, míg végre a nép elé állhattak s min' a kik tudják, hogy milyen nagy jót eslekednek, az önzetel büszkeségével állnak a küzdőterre s mondják leikesevéstől athatott hangon:

„Ime nép, megalkottuk részre az országos alapsra fektetett Védegyletet, a mely istapol téged akkor, ha beteg vagy: — ha tél idején kisebb pénzölcsonre van szükséged: — ha az örök nyugalomra térsz, utóadad feje alul a parnát nem engedi kihuzni, — kunyhódat elaverezni, hanem segíti a hátramaradottaidat; — nevel és továbbképezi a fiatal embert, gyamolija a férfit — és segélyezi az öreget.

A Védegylet megalkotóinak ezt a felhívását azonban ne csak nép, hanem hallják meg azok vezetői is.

Es itt különösen a tanítók figyelmét kívánjuk erre a nagyfontosságú intézményre felhívni.

Oyan a Védegylet szervezete, hogy minden városban minden kisközségben megalakíthatók az előhelyek, melyek keretében nemcsak a földmivelő és iparos munkások, hanem általában a szegényebb néposztály is egy hazafias egyesület bevonhatók össze. Ezekből kell az a munkások vezetésének kiindulni, mely pedig annál könnyebb, mivel az egyesület nemcsak munkásbiztosítással, szűkös kölcsönrel, s betegsegélyezéssel, hanem munkaskeppesséssel is foglalkozik.

Az ilyen előhelyek részére szinte természetes vezetőkül kínálkoznak a tanítók esetleg a körorvosok is, kik leginkább és legközvetlenebbül érintkeznek a néppel s így ismerek annak minden ügye-bajját, működésük természetesen díjaztatnak, a mi — ismerve viszonyait nagyban hozzájárulhatna anyagi helyzetük javításához.

Midőn tehát üdvözljük a Védegyletet, újból felhívjuk társadalmunk s különösen tanítóink és körorvosaink figyelmét annak nemes céljaira, megjegyezvén, hogy az egyesült igazgatószáz (czím: Védegylet igazgatósága Buda pesten) barkinek szívesen ad további felvilágosításokat.

Lovagló iskola.

A felállítandó lovagló iskola érdekében, az érdeklődő közönség tudomására hozzuk a f. hó 27-re kitűzött értekezlet megtartottát ugyan, de végleges határozat nem hozott.

Nem hozott pedig azért, mivel T. érdeklődő urak az értekezlet alkalmával felkérték a vállalatot megindító tulajdonosokat, miszerint a lovagló iskola teljes előirányozott tervzetét a nagyközönség elé terjessze és ennek megtörténte után egy újabb értekezletet jövő április 3-án vasárnap délután 3 órára a margit fürdő disztermébe tűzön ki.

A midőn tehát ezen értekezletre az ifjúságot és általában a lovaglás-sport kedvelőit ezennel meghívánk, van szerencsénk a tervbe vett lovagló iskola teljes szervezetét ösmertetni.

Szükszay Gyula és Jablonczay Kálmán helybeli lakosok a Margit fürdő tágas és ezen céljának teljesen megfelelő telepen lovagló iskolát szándékszanak felállítani. Miután ezen vállalat tetemes befektetéssel jár, úgy velnek azt az életképes intézmények sorában fent tartani, ha egy látogatott értekezlet alkalmával ezen lovagló iskola teljes szervezésének pontozatait az érdeklődő közönség elé tárhatnák és csak annak jóváhagyása, illetve elfogadása után történe meg a teljes megalakulás.

Debreczen város közönségének egy olyan lovagló iskolára van szüksége, mely legalább is olyan színvonalon álljon, hogy minden kevesebb kívánalomnak megfeleljen, vagyis ezen lovagló iskolából olyan lovasok kerüljenek ki, kik nem csak, hogy megtudják ülni a paripát, hanem a műlovaglás magasabb művészetét is eltanulják.

Ennek elsajátíthatására oktató tanítókról már eleve is gondoskodva van.

Amennyiben ezen vállalat a fentebb elsoroltakból is látva: a megkívántató niveau alakulna meg: a t. érdeklődő közönség elébe tárjuk, csupán mihez tartás végett a vállalat szervezési pontozatait, azért, hogy a belépő tanulni vágyó ifjúság számot tessen annak költséges voltáról és belátással együttes erővel fogadják el annak kirovandó tandíj összegét.

Megalakulás esetén az anyagi befektetés következő formában történe meg.

Debreczen város ifjúságának a legkisebb számítás szerint már a megkezdés alkalmával is szüksége van 10,

1 lóra, ennek értéke legkevesebb jával	200	frt
Nyereg szerszám	2000	frt
Nyitott lovarda készítés	600	>
Nyári istálló készítése	250	>
Tanítómester fizetése	800	>
Lovak értékeinek csökkenésére	200	>
Szajgyári számlára	200	>
Pokróczok és hevederek, egyebek	150	>
Kovács számla	60	>
Takarmanyozás 6 havi időre	1800	>
Összesen:	6300	frt

Ezen összegből még a vállalat megalakítóit semmit sem élveztek, pedig mint tényes közreműködők, de meg a helyiségért: valamely csekély haszonra biztosan számíthatának.

Ezen fent kitüntetett összeg a helybeli közönséggel szemben a legkisebb partfogás nyilvánulásánál elenyészően csekély, mert ha az ifjúság és a lovagló sport kedvelőknek csak kisebb része lép is be ezen vállalat tagjai közé, már akkor megalakulnak tekinthető.

Tekintettel azon reményre, ha a partfogás a már említett keretben nyilvánulna, akkor minden kezdő lovas 3 havi időtartam alatt csekély 30 frtert lovagolni kitünően megtanulhat.

A lovaglást eltanulni akaró ifjúságot 3 osztályba kell csoportosítani és pedig:

1. a kezdők,
2. a haladók,
3. a lovasokéba.

A kezdők fizetnek a tandíjak legmagasabb összegét, a haladók 6 óra szinte 30 frtot, a lovasok ugyanannyit.

De ezen alternatívával szemben mulhatatlan szükséges, hogy a tanulók száma annyit legyen, hogy a kitüntetett kiadást, illetve befektetést teljesen fedezze. Mert hiszen nem kívánhatja senki sem, hogy egy magán ember ilyen befektetést bizonytalanra kockasztasson.

Az ugynevezett Vasárnap lovasok számára is ter nyitnak ezen sport kultiválására. Minden vasárnap kellő felügyelet mellett setalovaglásokat tehetnek a város határaitól a legcsekélyebb díj lefizetése mellett.

Visszatérve a lovagolói tanulókra, megengedtetik, hogy a tanórák is a legcélszerűbben legyenek beosztva, úgy annyira, hogy reggel 5 órától 10-ig, d. u. 4—8-ig folytonosan tanulhassanak, vagyis mindenik tanuló elhívhatásához mérten oszthatja be a gyakorlati órákat.

Mindezekből kifolyólag tehát ismételve felhívjuk az ifjúságot és mindazokat, kik lovagolni akarnak tanulni, hogy apr. hó 3-án tartandó értekezletre, annyival is inkább megjelenni sziveskedjenek, mivel ellenkező esetben; mint egyáltalában Debreczen városában létre nem hozható ideát felretenni volna kénytelenek.

Egyidejűleg tudomására hozatik a T. érdeklődő közönségnek, hogy a tagságra vonatkozó aláírási ívek az intézet pénztáránál

készen állanak és azt már többen alá is irtak. Tehát akik szintén komolyan részt venni akarnak a lovaglási tudomány elsajátításában, azok sziveskedjenek nevezett íveket mielőbb aláírni.

Teljes tisztelettel:
Jablonczay Kálmán.

Szántásvetési próba.

Debreczen márczius 29.

Az első magyar szabadalmazott szántóvető gépgyár Rácz Bela és tása a múlt héten H. Szoboszlón mutatta be a gazdaközönségnek szabadalmazott gyártmányának kitűnő előnyeit.

Hogy mennyire érdeklődik a gazdaközönség ezen hasznos találmány iránt, bizonyítja az is, hogy a szántásvetési próban mintegy 2000 gazda jelent meg, hogy megnézhessék azon kettős munkalót, mely a gazdakodásban takarékosági szempontból igen fontos szerepet játszik.

Szakértő gazdak elismerték a találmánynak használatosságát és célszerűségét: különösen azon nagy s megbecsülhetetlen előnyét, hogy szántás közben valóban vetni is lehetséges, miáltal igen sok vonóerő munka s idő kiméltetik meg.

Tekintettel arra, hogy az új szántású földben a magcsira képessége a legnagyobb, ez új találmány óriási mennyiségű mag megtakarítást szerez a gazdának; a mennyiben a gép egyformán veti el a nyirkos talajban a magot, sokkal kevesebb mag használatik fel, a vetés e mellett egyenlőbb s szebb fog lenni.

Eddig a kézzel való vetésnél egy hold [1600] □ öben kellett 5 veka mag, vetőgéppel vetve elegendő 3 veka is.

Tehát holdanként 2 vekat takarít meg a mi 20 holdnál már 40 veka, mely 3 frtjával számítva 120 frt. értéket teszen ki. Tehát a szántó vetőgép árat egy évi termés teljesen behozhatja a gazdának.

Ezenkívül nem kell várakozni a gazdának a vetéshez szükséges alkalmas időre, mert a mikor szathat egyttal el is log vetni.

Több időt fordíthat a föld megmunkálására is, s mennyiben egy járassal ugys két, sőt három teljes munkát végezhet, mivel az új találmány vetőgépjének sor huzója eles kessel és aczel rugókkal van ellátva, a mely az eke által kiemelt s felforgatott föld réteget ketté szeli s e közbe veti el a magot; mi által a föld porhanyosítva lesz s a borona egészen nélkülözhető.

Hogy mennyire érdeklődik a gazdaközönség ezen gép iránt; bizonyítja az hogy több gazdának öhajítására a szántásvetési próbát H. Szoboszlón a jövő vasárnap kedvező idő esetén újból ismétetni fogják.

Daczára, hogy a gyár csakis megrendelés után készíti, már eddig több mint 200 megrendelés van tétel.

Sőt a gazdaközönség a megrendelésben valóságos versenyzik is, hogy az ideai szántásvetést annak idején már az új géppel kezdhesse meg.

Természetes, — hogy a gép átvétel a megrendelés szerrendeje szerint fog történni.

Megrendelések felvételnek Kisvárad. u. 2093 sz. a. a timár társulatnál levő gyárhelyiségben

Ajánljuk ezen igazán hasznos és nélkülözhetetlen gazdasági eszközt gazdáink becses figyelmébe és partfogásába.

KÖZGAZDASÁG.

Az első Magyar Általános Biztosító-Társaság a múlt héten tartotta meg közgyűlését gróf Csekonics Endre valóságos belső titkos tanácsos elnököse mellett. Az igazgatóság jelentése kiemeli, hogy a végeredmény a melyet elérték, csak középserűnek moadható ugyan, de a zárszámadásból a társaság üzletének új szerzőmennyekkel való olyan tekintélyes

meggyarapodása tünik ki, amelyet — a társaság állandó haladása mellett is — örvendetes föllendülésnek lehet nevezni. A közepes vég-eredmények oka az elemi biztosítási ágakban s különösen a jégbiztosítási ágban szenvedett szerte példátlan mértékű és sokaságu károkból van. A tűz- és szállítmány-osztálybeli díjbevétel az 1896. évi 5,823,941 forint 78 krajczár-ról felemelkedett 6,083,116 forint 72 kr-ra. A jégbiztosítási ágazatban 1,590,319 díjbevétel volt, vagyis 152,371 forinttal volt több, mint az előző évben. Nagy és igen örvendetes eredménye volt az üzletszerzés munkájának különösen az életbiztosítási ágazatban, az elmúlt évben az új szerzemény 19,219,438 forint volt vagyis 2,239,690 forinttal több, mint 1896-ban. Így tehát a társaság az üzletszerzés minden terén szembetűnő sikereket ért el. A társaság künnlévőségei nagyobb összeget tesznek ki 1897-ben, mint az előző esztendőben, ami az általános kedvezőtlen gazdasági állapotokban s különösen a múlt évi rossz termésben leli magyarázatát. A jégosztálynál 447,932 forintnyi tetemes veszteség volt. A jégüzlet ügyés-zésén állandó megromlója a nagy gondtal és munkával elért jó eredménynek. Ebben az üzleti ágban gyökeres reformra van szükség. Ezt sikerült is az igazgatóságnak elérnie, a nélkül, hogy a díjak a gazdaközönségre nézve terhesebbek legyenek, mint eddig voltak; ezt pedig a viszontbiztosítás útján lehet keresztül-vinni. A tiszta jövedelem 615,913 frt 39 kr. amelyből a különböző javadalmazások levoná-sa után, egy-egy egész részvényre 160 forintot fizetnek ki. A külön tartalékba 63,567 forintot helyeznek. Az osztalék kifizetése márczius 16-án kezdődött. Bejelentette ezután az elnök, hogy báró Lévaý Henrik vezérigazgató, a hajlott korára való tekintettel, erről az állá-sáról lemondott. A közgyűlés báró Lévaýnak jegyzőkönyvileg mond köszönetet a hosszú éveken át tanúsított buzgalmaért; hasonlóképp lemondott Giczey Samu felügyelő-bizottsági tag is, Bittó Kálmán és Jálies Kálmán vá-lasztmányi tagok pedig elhaláloztak. — A köz-gyűlés a jelentést tudomásul vette, az igazga-tóság javaslatait elfogadta és a fölmentvényt minden irányban megadta. Megválasztották ezután a tisztkarba a következőket: elnök: gróf Csenkovics Endre, alelnök: gróf Nádasdy Ferencz, választmányi tagok: gróf Andrásy Gyula, gróf Bánffy György, Burchard-Belaváry Konrád, Berzeviczy Albert, Deutsch Sándor, Giczey Samu, gr. Karácsonyi Jenő, Németh Titusz, b. Nikolics Fedor, Lovag Schneller Pál, báró Schossberger Nándor, Szegedy György, Szifányi Géza, báró Úchtritz Zsigmond, Teleszky István, gróf Wenheim Frigyes, gróf Zselénszky Róbert, igazgatósági tagokká lettek: báró Harkányi Frigyes, Jeneý Lajos, Ormódy Vilmos, báró Schossberger Zsigmond, gróf Zichy Nán-dor; a felügyelő bizottság tagjai: gróf Bathányi Géza, Hajós József, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond, báró Radvánszky Géza. — A választás után az igazgatóságnak és az összes vezetőségnek Thuróczy György rész-vényes mondott köszönetet az elért fényes eredményekért és ezzel a közgyűlés véget ért.

CSARNOK.

Epizódok Zsiga barátom életéből.

— Humoreszk. —

Irtá: **Viski Böske.**

(Folytatás.)

— Jezuskám! — ismételte még egyszer a Nani — mi lette a drága tekintetes urat? Beteg talán? Parancsol talán egy kis herba-teat, vagy melegítsek táfedőt, vagy szalad-jak tan a Garda doktor urért?
— Hagyja el Nani — intette le le-mondó kiziegrintessel, nem az az én bajom. De ha maga segíteni tudna rajtam, ha olyan cifra riganot kapna jutalmul, hogy a járas-bíró ur szakácsnéja megpukkadna az irigy-segtől, ha megátja benne.
— O, csak mondja el bátran a drága tekintetes ur — sietett biztatni a Nani, kinek

az ígért fölöttébb cifra riganóval nagyon is a gyöngö oldalát érintette.

Nincs az az áldozat, a mit én a tekin-tetes nrért megne hoznék! Még a tűzbe is el-szaladnék érte! — tette hozzá nagyobb nyo-matékosság okáért a konyha-királyné.

— Hat tudja, kedves Nani, én már oly rég ideje óhajtanék a házasság nyugalmas révébe evezni.

Igaz ugyan, hogy maga, kedves Nani, mindennel ellát és nincs magára semmi pana-szom, de még is csak többet ér egy kis fe-lenség! Mar ket hölgyet szemeltem ki magam-nak erre a célra s már ott voltam, hogy meg is kérem őket; de, a mint maga is tudja: mindig közbe jött valami ostoba eset és engem kiűtött más ember a nyeregből. Most újra egy harmadik választottam van és erős okom van reményleni, hogy ezuttal nem hiába koptatom a küszöböt. Ez a hölgy meg-hívott engem a névnapjára s valami szép ajándékot vár tőlem.

Tanácsoljon hát valamit, édes Nani, mert én már megbolondulok bele, még sem tudok találni semmit!

— Nani szakácsné rettenetes gondolko-zásba süllyedt s még a puliszkát is elfeledte megkavargatni, a mi szépen oda is égett, még végre mondá:

— Most bamarjába nem jut eszembe semmi, de csak bizza rám a tekintetes ur! Olyan nagyszerű ajándékot adunk, hogy egy királyné is meglehet vele elégedve

Te, kedves Zsiga barátom, teljesen meg-nyugodva vonulál vissza szobádba.

A nagy nap elérkezett.

Nani szakácsné remekre vasalta neked a fehér inget, meg a frakkot. Állandó beka-zöld nyak endődet egy vadonat új fehérrel cseréled ki s ugy indultál el Nani szakácsaé kíséretében, ki büszken vitte a karján az ajándékot egy letakart kosárban.

Oda érve, dobogó szívvel nyitottál be, mert a kihallatszó láрма és pohárcsengés azt mutatta, hogy elkéstél és a kedves nincs egyedül. No, de már nem lehet meghátrálni!

»Előre bátran! És benyitottad az ajtót. Pólika nagysám az asztalfőn trónolt; szép szamu, vegyesen férfi és női, társaság ült körülte. A te beléptedre feiallott és eléd ment:

— Ugyan illik így megkésni? — Kor-kolt tégedet szeretetre méltóan.

Te bocsánatot hebegtél és előre tuszkol-tad a Nani ki is felfedven kosarát egy tisz-tességtudó kezit csokolom nátsága-val átadta azt imádottodnak, xi is belepillantván, per-czeleg tartó ellenállhatatlan kacagásban tört ki, mi a társaságot kíváncsivá tevén, mind oda csoportosult s belepillantván a kosárba, szinten kacagni kezdte s a tartalmát, egy gyönyörűen kihizlalt sült-libát kiemelték az asztal közepére, hol mindjárt jóízűen neki is láttak.

Téged, kedves Zsiga barátom, szörnyű zavarba hozott ez a nem várt fogadtatás, de mikor Pólika nagysám igen-igen köszönve ne-ked a szép és izletes ajándékot, karon fogva vitt az asztalhoz s maga mellé ültetett ma-gadhoz kezdtél jönni és csakhamar osztottál a többiek rózsás jókedvében, sőt még, fölöttébb betalálván nyakalni a jofele hegylevéből, egy rögtönzött tósztot is megengedtél magadnak a körül-ülők nem csekély bámulatára, mely szolott vala ekképen:

Nagyon tisztelt ünneplő kompánia! Te-kintve, hogy milyen tisztelt és bájos házi-asszonyunknak, Pólika nagysámnak, a mai feledhetlenül szép napon neve napja vagyok, enél fogva indítványozom, hogy kívánjunk neked mielőbb egy szerető házastársat s egy-uttal azt is, hogy eljen! eljen!

Az a rettentő nagy, kacagással párosult tetszészaj s zúgó éljen roppant hízelt hiu-ságodnak és talán ez adott neked ahhoz a vakmerő telthöz elég bátorságot, a mi va-csora után adta elő magát, hogy a szomszéd teremben, a mint Pólika nagysám elhaladt melletted, annak szép, fedetlen karjára egy borizú csokot nyomtál!

(Folyt. köv.)

Bámulatos olcsó árak!
Ifj. Kovács S.

czégnél
Kossuth-utca 1-ső tkpéztár épület.

5000 pár
női, férfi és gyermek
csipő
1 frttól kezdve.

Azonkívül
női és férfi
divat cikkek
alkalmi vétel folytán
mesés olcsó árban
beszerezhetők a
fenti czégnél.

Kávéház átvétel és megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy a Sas-utcán lévő

„Otthon“ kávéházat

megvettem s azt továbbra mint tulajdo-nos vezetem. Czelszerű átalakítás, mo-dern berendezés, izletes és kiváló minő-ségű kávéházi italokat szereztem be s azoknak pontos felszolgálása, vendégeim kényelme, törekvésem főczélját képezik. Midőn e téren évek során át szer-zett tapasztalataimra hivatkozva, szíves pártfogást kérek, tisztelettel van sze-rencsém a nagyérdemű közönséget az „Otthon“ kávéház f. évi április 2-án, szombaton, elsőrendű zenekar közremű-ködése mellett tartandó **ünnepélyes** megnyitására meghívni.

Tisztelettel
Lévai J.

Kávéházamban az összes helybeli lapok mellett a következő lapok olvas-hatók: Egyetértés, Pester Lloyd, Pesti Hirlap, Országos Hirlap, Magyarország, Mátyás diák, Borsszem Jankó, Üstökös, Fliegende Blätter, Magyar Figaró.

Debreczentől fél óra járásnyira az alsó-józsai uton az ujföldön egy tanya

kiadó,
mely áll: 100 katasztrális hold **szán-tóföldből**, felszerelve mindennemű **gaz-dasági épülettel**, 5 hold **dohány-engedély**, 44 hold **őszi vetéssel**.

Tudakozódhatni a tulajdonosnál
Jakabovits Aladár urnál,
(Debreczen Kádas-utca 1831. sz.)

Első magyar általános biztosító társaság Budapest.

I. Tűz, szállítvány- és jégbiztosítási üzlet.

KIADÁSOK.

Negyvenedik évi zarszám 1897. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

I. Tűzbiztosítás.		II. Szállítványbiztosítás.		III. Jégbiztosítás.		I. Tűzbiztosítás.		II. Szállítványbiztosítás.		III. Jégbiztosítás.	
forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonása után	1.649.750	29				Az 1896. évről áthozott díjtartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	2.000.000	—			
Függőben maradt károk tartaléka	176.175	50				467.154,916 frt 50 krnyi kötött biztosítások után, valamint a folyó évben levonva: törlesztett díjak	705.342,32				
Szerzési költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával	286.245	95				viszontbiztosítási díjak	820.499,20				
Jóvádelmi adó és bélyegilletékek	124.821	89				lejáró visszabizt.-díjzsetelek	1.187.458,58	2.713.210,10			
Postabérek	51.774	65				Az 1896. évben függőben maradt károk tartaléka	118.130	63	5.290.955	92	
Adakozások közhasznú célokra 5,246 frt 28 kr. tartalék levonása után	958	73									
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek	551.215	90									
Behajthatatlan követelések leírása	9.829	29									
A következő évek kézzel-fizetendő díjtartalékai a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2.000.000	—	4.799,264	19							
II. Szállítványbiztosítás.						III. Jégbiztosítás.					
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	57.082	93				Viszontbiztosítások és törlesztések	413,956	37			
Függőben maradt károk tartaléka	23.365	23				Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	1.539,963	49			
A szállítványbiztosítási üzletet terhelő szerzési és igazgatási költségek	14.740	09				Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosítások utáni bevétel levonása után	334,124	03			
A következő évek kézzel-fizetendő díjtartalékai a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	20.000	—	115,788	25		Behajthatatlan követelések leírása	3.329	32			
III. Jégbiztosítás.						IV. Egyéb bevételek.					
Viszontbiztosítások és törlesztések	413,956	37				Beváltott szelvények után, valamint egyéb befolyt kamatok és árfolyamnyereség eladott értékpapírok és idegen pénzümök után	275,372	94			
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	1.539,963	49				Társasági háztartás jövedelme	25,498	81	300,871	75	
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosítások utáni bevétel levonása után	334,124	03							7.425,565	39	
Behajthatatlan követelések leírása	3.329	32									
1897 évi nyeresemény			2.190,623	21							
			319,889	74							
			7.425,565	39							

VAGYON.

Mérlegszámla 1897. december 31-én.

TEHER.

VAGYON.		TEHER.				
forint	kr.	forint	kr.			
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál	1.570,374	28	Részvényalapítók: teljesen befizetett 2000 egész részvény a 1000 forint	2.000.000	forint	kr.
3.951,800 — Magyar földhitelintézet 4% koronára érteki záloglevelek	1.951,201	25	Részvényalapítók: teljesen befizetett 2000 fél részvény a 500 forint	1.000.000	—	3.000.000
1.470,000 frt Magyar földhitelintézet 4% talajjavítás és szabályozási záloglevelek	1.429,575	—	Társasági tartalékok	—	—	3.000.000
1.000.000 — Pesti magyar kereskedelmi bank 4% koronára érteki záloglevelek	493,750	—	Külön tartalék	—	—	701,956
593,000 — Egyesült budapesti fővárosi lakp. 4% záloglevelek	244,375	—	Tűzbiztosítási díjtartalék kézzel-fizetendő viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	2.000.000	forint	kr.
424,800 — Budapest fő- és székváros 4% koronára érteki záloglevelek	208,683	—	Szállítványbiztosítási díjtartalék kézzel-fizetendő viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	20.000	—	2.020.000
7942 drb Magyar-francia biztosító részvény-társasági részvények	794,200	—	Tűzbiztosítási függő károk tartaléka	175,175	50	
1084 drb Bécsi biztosító társ. részvények	281,240	—	Szállítványbiztosítási függő károk tartaléka	483,247	10	
15.000 — Pesti Lloyd társ. részvények	15.000	—	Különféle hitelezések	2.683	—	
A fenti értékpapírok után az év végéig esedékes kamatok	38,471	53	Előbbi évekről odáig fel nem vett osztalékok	86,594	72	
Leszámlított, visszazárolt és egyéb váltók	882,920	40	Előbbi években kiállított kötvények után	30,888	—	
A társaság háza	650,000	—	Előbbi magyar általános biztosító társaság "Lérvay-alap"	585,691	85	
Erzsébeti házak jelzálog-kölcsönzása	490,000	—	Előbbi magyar általános biztosító társaság "Ezredéves alapítvány"	10,014	44	
Különféle adósk:	919,872	48	Tisztviselők nyugdíjalapja	205,670	90	
a) Pénzkezelés és maradványok a képviselőségeknél	374,049	27	Ornody Vilmos-alap	319,889	74	
b) Maradványok idegen biztosító intézeteknél	246,055	27	Előbbi biztosítási osztály folyó számlán	—	—	
Jégbiztosítási osztály folyó számlán	33,101	05	1897. évi nyeresemény	—	—	
Központi pénzkezelés	—	—				
	10.594,416	62				

KIADÁSOK.

II. Élethbiztosítási üzlet.

Harmadötödik évi zarszám 1897. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

KIADÁSOK.		BEVÉTELEK.			
forint	kr.	forint	kr.		
Törlesztett kötvények díja	276,296	74	A múlt évből áthozott díjtartalék	29,550,383	99
Visszaváltott kötvényekért	419,354	61	Befolyt díjak: az évben kiállított kötvények után	490,459	08
Hajlések után kifizetett kárösszeg	1,050,947	92	az előbbi években kiállított kötvények után	4.343,700	45
Lejáró kihazsítási tőkékért	1,292,827	24	a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények	19,055	33
Kihazsítási biztositásoknál bázisot követőben díjvisszatérítés	39,671	99	Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka	4,829,254	85
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka	241,653	24	Múlt évi függőben volt kihazsítási tőkék tartaléka	219,325	09
Függőben levő kihazsítási tőkék tartaléka	229,137	60	Múlt évi függőben volt kihazsítási tőkék tartaléka	230,905	60
Értékpapírokért	106,379	19	Hitelek	107,985	50
Viszontbiztosítási díjak	118,923	96	Kamatjövödelme	1,355,263	55
Bélyegért	94,827	42			
Iródi bér, postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költségek	234,507	15			
Tisztu fizetések	86,068	75			
Jóvádelmi adóért	8,458	08			
Érvényes díjakért	43,169	63			
Szerzési és behajthatatlan költségek	328,579	86			
Kisorsolt biztosítások tartaléka	15,000	—			
Behajthatatlan tartozások leírása	14,556	74			
Díjtartalék az év végén	—	—	4.597,811	11	
1897. évi nyeresemény			31,368,283	65	
			36,287,118	70	

VAGYON.

Mérlegszámla 1897. december 31-én.

TEHER.

VAGYON.		TEHER.			
forint	kr.	forint	kr.		
Értékpapírok	28,306,067	frt 79 kr ugyanígy	Díjtartalék	32,034,612	frt 74 kr.
105,000 Kor. n. 6. magyar kir. 4% koronára érteki záloglevelek	52,200		levonva a biztosítási díjtartalékokat	641,328	frt 91 kr
33,700 frtnyi magyar kir. 4% aranyárúak 121 frt 50 kr-ával	40,945		Biztosítási alap	191,086	84
6,433,500 frtnyi magyar földhitelintézet 4% talajjavítás és szabályozási záloglevelek 57 frt 25 kr-ával	6,376,397	50	Kihazsítási tőkék nyereseménye	540,421	51
1,418,000 Kor. n. 6. magyar földhitelintézet 4% koronára érteki záloglevelek	6,217,192	50	Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka	241,653	24
98 frt 75 kr-ával	700,137	50	Függőben levő kihazsítási tőkék tartaléka	229,137	60
62,000 frtnyi pesti magy. kereskedelmi bank 4% koronára érteki zálog-levél 100 frt-ával	929,500		Díjlesztésekre vonatkozó nyeresemények tartaléka	236	10
101,000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhitelintézet 4% koronára érteki zálog-levél 100 frt-ával	68,000		Tulajdonosi csoportok számlája	62,941	33
300,000 frtnyi magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja 4% koronára érteki zálog-levél 100 frt-ával	101,600		Előre fizetett díjak 1898. évről	3,198	47
139,000 frtnyi magy. orsz. közp. takarékpénztár 4% koronára érteki zálog-levél 100 frt-ával	99,000		Fel nem vett nyeresemények 1896. évről	43	81
742,000 frtnyi egyesített budapesti fővárosi lakp. 4% koronára érteki zálog-levél 100 frt-ával	300,000		Kisorsolt biztosítások tartaléka	15,000	—
29,500 frtnyi magy. jelzálog-biztosító 4% koronára érteki zálog-levél 100 frt-ával	139,000		Viszontbiztosító intézetek és mások követelése	14,259	10
123 frt 50 kr-ával	742,000		1897. évi nyeresemény	296,023	65
Magyar jelzálog-biztosító 4% koronára érteki zálog-levél 100 frt-ával	36,432	50			
29,000 frtnyi magyar jelzálog-biztosító 4% koronára érteki zálog-levél 100 frt-ával	119				
2,467,400 frtnyi Budapest fővárosi 4% koronára érteki zálog-levél 100 frt-ával	280,000				
1,689,500 frtnyi magyar kir. Államvasúti értékpapírok 4% koronára érteki zálog-levél 100 frt-ával	2,467,400				
100 frt-ával	1,689,500				
97,400 frtnyi magyar kir. keleti vasúti állami kölcsön 5% aranykötvények 120 frt 50 kr-ával	117,307				
199,500 frtnyi magy. kir. 4% koronára érteki zálog-levél 97 frt-ával	194,305	50			
6,514,000 frtnyi magyar kir. Italmérségi jogkártyák 4% koronára érteki zálog-levél 100 frt-ával	6,514,000				
Besztercebányai-brezovai és pécsi-vidéki vasúti els. kötvény	6,514,000				
509,945 frtnyi magyar kir. 4% koronára érteki zálog-levél (május-november hó) 101 frt 75 kr-ával	980,445	67			
Litro 75 c. olasz 5% koronára érteki zálog-levél és kamatai	40,700				
Tulajdonosi csoportok értékpapírjai: 62,000 frtnyi magyar kir. Italmérségi jogkártyák 4% koronára érteki zálog-levél 100 frt-ával	237,284	12			
1897-ben esedékes kamatok és elszámolt pénzküldemények	62,000				
Jelzálog-kölcsönök	252,582	78			
Kötvény-kölcsönök	192,483	24			
Viszontbizt. kötvény-kölcsönök	3,187,624				
A központ tartozása folyó számlán	8,429	69			
Vezet- és folyóköltségek és mások tartozásai	205,610	36			
	77,292	73			
	32,087,279	108			

Budapest, 1897. december hó 31-én.

Kaovinszky János, elnöki biztosi könyvvivő.

Báró Harkányi Frigyes, **Jeney Lajos,** **Ormody Vilmos,** **báró Schossberger Zsigmond,** **Szende Károly,** a központi könyvezés főnöke.

A fenti zarszámokat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek és azok zölyge tételre a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találjuk.

Budapest, 1898. márczius hó 4-én.

Gróf Bathányi Géza, **Glezev Samu,** **Hajós József,** **Jekelfalussy Lajos,** **László Zsigmond.**

A felügyelő bizottság:

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.